

พฤติกรรมเสี่ยงทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา

Social Risk Behaviors of Secondary School Students

จันตรา สุจิตานนท์ (Jantra Sukhitanont)* สมนึก ปัญญาสิงห์ (Somnuek Panyasing)**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยคือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ของโรงเรียนมัธยมวิทยาลัย (นามสมมุติ) จำนวน 60 คน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาโดยการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ตลอดจนการสังเกตกลุ่มเป้าหมาย ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มเป้าหมายมีพฤติกรรมเสี่ยงด้านการบริโภคอาหารอยู่ในระดับมาก ส่วนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ การติดสารเสพติด การติดเกม การจับจี้มอเตอร์ไซด์โดยประมาท การมีความเครียดและความกดดันทางอารมณ์ การแต่งกายล่อแหลมอยู่ในระดับปานกลาง และมีพฤติกรรมเสี่ยงด้านการทะเลาะวิวาทอย่างรุนแรงอยู่ในระดับน้อย

ABSTRACT

This research project has the purpose of studying about the risk in the behavior of secondary school students to society. This research mainly focuses on 60 students who study in grades 7-12 at Mathayomwittayalai School (alias). The research is expressed by analyzing the information in terms of percent, mean, standard division, and analyzing the data from in-depth interviews, including observing the target group. According to the result of the research, the target group has a high inclination of risky behavior towards consuming food, but the risk behavior to sexual stimulation, addiction to drugs and games, riding motorcycles negligently, stress, emotional pressure, and dressing improperly are in average rank. Lastly, these students the lowest risk behavior towards severely quarreling.

คำสำคัญ : พฤติกรรมเสี่ยงทางสังคมของนักเรียน พฤติกรรมเสี่ยง

Key Words : Social Risk Behaviors of Students, Risk Behaviors

* มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสุโขทัย สาขาวิชาพัฒนสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาพัฒนสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทนำ

ปัญหาและความสำคัญของปัญหา

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาเป็นวัยรุ่นที่อยู่ในวัยหัวเลี้ยวหัวต่อที่สำคัญของชีวิตเพราะเป็นวัยเชื่อมต่อระหว่างความเป็นเด็กกับความเป็นผู้ใหญ่มีการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย จิตใจ อารมณ์ ซึ่งส่งผลไปสู่การปฏิบัติตัว การแสดงออกหรือพฤติกรรมของวัยรุ่น วัยรุ่นจะมีความรู้สึกนึกคิดเป็นของตัวเอง สนใจสิ่งแปลกใหม่ มีความอยากรู้อยากเห็น อยากทดลอง ต้องการความเป็นอิสระจากบิดามารดา และให้ความสำคัญกับเพื่อนมาก จึงมีโอกาสถูกชักชวนให้มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้ เช่น การสูบบุหรี่ การดื่มสุรา นำไปสู่การเกิดอุบัติเหตุ การใช้สารเสพติด การมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ การก่อการทะเลาะวิวาท การแต่งกายไม่เหมาะสม การบริโภคอาหารขยะตลอดจนปัญหาด้านความเครียดและความกดดันทางอารมณ์ ทำให้เกิดอาการซึมเศร้า และฆ่าตัวตาย ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ นับเป็นพฤติกรรมเสี่ยงที่ทำลายสุขภาพ คุณภาพชีวิต ส่งผลกระทบต่อตัววัยรุ่นเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2549) ระบุว่าประชากรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป สูบบุหรี่เป็นประจำ ร้อยละ 18.9 อายุเฉลี่ยเมื่อเริ่มสูบบุหรี่ 18.6 ส่วนการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ผลการสำรวจล่าสุดปี 2549 พบว่าร้อยละของประชากรอายุ 15 ดื่มสุรา 31.6 ส่วนการใช้ยาเสพติดผลการสำรวจพบว่าประชากรกลุ่มอายุ 15-19 ปี เป็นกลุ่มที่มีการใช้ยาเสพติดมากที่สุดคือในปี 2546 มีร้อยละ 37.1 ของประชากรทั้งหมด การไม่สวมหมวกกันน็อกและคาดเข็มขัดนิรภัยขณะขับขี่มีมาก ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปสวมหมวกกันน็อกเพียงร้อยละ 19.3 เท่านั้น

นอกจากพฤติกรรมเสี่ยงทางสังคมดังกล่าวแล้ว สำนักงานสถิติแห่งชาติยังได้เสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคว่า ประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไปมีการบริโภคอาหารที่มีความเสี่ยงสูงต่อการจะนำไปสู่ ภาวะโรคอ้วน ไขมันในเลือดสูง ความดันโลหิตสูง และโรคหัวใจ ส่วนด้านเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย รายงานของสำนักกระบวนวิชา เดือนพฤศจิกายน 2549 เสนอข้อมูลว่าตั้งแต่

ปี 2527-2549 นับรวมแล้วมีจำนวนผู้ป่วยโรคเอดส์ทั้งสิ้น 305,318 คน ในจำนวนนี้พบว่า ผู้ติดเชื้อรายใหม่เป็นวัยรุ่นอายุต่ำกว่า 18 ปี สูงถึงประมาณร้อยละ 11 สถานการณ์ดังกล่าวส่งผลต่อภาวะวิกฤติของวัยรุ่นไทยไปด้วย ซึ่งประเด็นนี้ (ชาย, 2547) กล่าวถึงปัญหานี้ว่า ปัญหาวัยรุ่นเป็นปัญหาที่น่าเป็นห่วงมาก จากการสำรวจงานวิจัยด้านสุขภาพของวัยรุ่นไทยพบว่า มีปัญหาเรื่องโภชนาการที่ไม่ถูกต้อง เช่น การรับประทานอาหารขยะมากเกินไป หรือรับประทานอาหารตามแพชั่นและ คิมเครื่องคิมที่เป็นแพชั่นมากขึ้น ปัญหาของวัยรุ่นกลุ่มแรกคือ การรับประทานอาหารและเครื่องดื่มที่เน้นแพชั่นมากกว่าจะคำนึงถึงคุณค่าทางโภชนาการจริงๆ ปัญหาต่อมาคือเรื่องเพศสัมพันธ์ จากรายงานของมูลนิธิสุขภาพหญิงพบว่า ร้อยละ 61 ของหญิงทั่วไปทำแท้งที่โรงพยาบาล และมีอายุไม่เกิน 24 ปี ในจำนวนนั้นเป็นวัยรุ่นร้อยละ 30 ปัญหากลุ่มสุดท้ายคือวัยรุ่นนิยมความรุนแรง ไม่ว่าจะเป็นความรุนแรงที่เกิดจากวัยรุ่นเป็นผู้กระทำความผิดหรือความรุนแรงที่วัยรุ่นถูกกระทำจากคนอื่น

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่าปัจจุบันวัยรุ่นต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมในสังคมอย่างมากมายที่เกิดจากการพัฒนาประเทศสู่ความทันสมัย สังคมเต็มไปด้วยสิ่งชั่วร้ายและสถานเริงรมย์ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสถานเริงรมย์สำหรับคนกลางคืน ผับ คาราโอเกะ อิทธิพลของสื่อต่างๆ เช่น อินเทอร์เน็ต ภาพยนตร์ โทรทัศน์ วิชิตีอยู่ทางเพศ นิตยสาร หนังสือลามก เป็นต้น ประกอบกับวัฒนธรรมตะวันตกที่แพร่สู่สังคมไทยอย่างรวดเร็วทำให้วัยรุ่นมีระบบความคิดที่คล้อยตามอิทธิพลตะวันตกมากขึ้นไม่ว่าจะเป็นค่านิยมการบริโภค การแต่งกาย การใช้จ่าย การเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับสารเสพติด ล้วนแล้วแต่เป็นพฤติกรรมเสี่ยงทั้งสิ้น พฤติกรรมดังกล่าวทำให้คุณภาพของประชากรด้อยลง ซึ่งปัญหาเหล่านี้ นับวันก็จะยากต่อการควบคุม เพราะวัยรุ่นที่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงดังกล่าวนี้ นับวันจะมีอายุน้อยลงเรื่อยๆ ถ้าปัญหาเหล่านี้ไม่ได้รับการแก้ไขย่อมส่งผลกระทบรุนแรงต่อการพัฒนาประเทศอย่างแน่นอนเพราะ

วัยรุ่น เป็นความคาดหวังของสังคม เป็นวัยที่เต็มไปด้วยพลังแห่งการเรียนรู้ พลังความคิด พลังแห่งการสร้างสรรค์ และเป็นอนาคตของชาติ ซึ่งจะเป็นผู้ที่เข้ามาขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม (สุชา, 2540)

จังหวัดขอนแก่นเป็นจังหวัดหนึ่งที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางของความเจริญในด้านต่างๆ เช่น ศูนย์รวมแหล่งการค้า การท่องเที่ยว สถาบันบันเทิง ศูนย์กลางการศึกษา ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเฉพาะในเขตอำเภอเมือง จึงทำให้มีประชากรอยู่อย่างหนาแน่น โดยมีประชากรทั้งสิ้น จำนวน 1,738,352 คิดเป็นร้อยละ 12.0 ของประชากรทั่วประเทศ และร้อยละ 34.4 ของประชากรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (สำนักงานควบคุมโรคติดต่อเขต 6, 2542) เนื่องจากเป็นจังหวัดที่เป็นศูนย์รวมความเจริญในด้านต่างๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือนี้เองทำให้สถานบริการที่สนับสนุนแหล่งท่องเที่ยวมีจำนวนมากขึ้น โดยเฉพาะสถาบันบันเทิง ซึ่งสถานที่ดังกล่าวขาดการควบคุมที่มีประสิทธิภาพจากกลไกของรัฐทำให้วัยรุ่นที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี สามารถเข้าไปใช้บริการได้ง่าย และจากการเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นที่ตั้งของสถานศึกษาที่มีชื่อเสียงหลายระดับ ทั้งระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา จึงทำให้มีนักเรียนจากจังหวัดใกล้เคียงและอำเภอต่างๆ ในจังหวัดขอนแก่น มุ่งหวังที่จะมาศึกษาต่อเป็นจำนวนมากขึ้น จึงเป็นโอกาสให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมเสี่ยงทางสังคมมากขึ้น เนื่องจากอยู่ห่างไกลผู้ปกครองเพราะมีอิสระมากขึ้น

โรงเรียนมัธยมวิทยาลัย (นามสมมุติ) เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ (มีนักเรียน 2,169 คน) ตั้งอยู่ระหว่างตัวเมืองกับชานเมือง การคมนาคมสามารถติดต่อกันได้อย่างทั่วถึง ทำให้นักเรียนมีโอกาสที่จะเดินทางเข้าไปทำกิจกรรมต่างๆ ในตัวเมืองได้สะดวก ดังนั้น โอกาสที่นักเรียนโรงเรียนมัธยมวิทยาลัยจะรับข้อมูล ข่าวสาร เลียนแบบพฤติกรรมต่างๆ และเปิดรับวัฒนธรรมของสังคมในเมืองจึงเป็นไปได้สูง จากสถิติของกลุ่มงานกิจการนักเรียนพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงด้านต่างๆ เพิ่มขึ้น โดยเปรียบเทียบปีการศึกษา 2550 กับปี 2551 ใน

ปี 2550 นักเรียนประสบอุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์ 17 ราย รถยนต์ 3 ราย อุบัติเหตุอื่น ๆ 10 ราย ก่อการทะเลาะวิวาท 1 ราย คมสารระเหย 5 ราย สูบบุหรี่ 26 ราย ขโมยของ 2 ราย เล่นการพนัน 5 ราย หนีเรียน 5 ราย คี๋มสุรา 2 ราย เล่นไฟ 1 ราย เล่นเกม 2 ราย ชู้สาว 2 ราย ในปี 2551 เพิ่มขึ้นประสบอุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์ 31 ราย อุบัติเหตุอื่นๆ 18 ราย ก่อการทะเลาะวิวาท 8 ราย คมสารระเหย 7 ราย สูบบุหรี่ 32 ราย เล่นการพนัน 6 ราย คี๋มสุรา 8 ราย หนีเรียนไปเล่นเกม 6 ราย ชู้สาว 4 ราย ตามลำดับ (กลุ่มกิจการนักเรียนโรงเรียนมัธยมวิทยาลัย, 2551)

จากการทบทวนงานวิจัยที่ผ่านมาเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงต่างๆ งานวิจัยส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาในเรื่องทัศนคติและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสัมพันธ์มากที่สุด ส่วนการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางสังคม มีการศึกษาค่อนข้างน้อย โดยเฉพาะการศึกษากับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในปัจจุบัน ที่ต้องปรับตัวท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของสังคมค่อนข้างสูง ดังนั้น จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึงลักษณะพฤติกรรมเสี่ยงทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา รวมทั้งศึกษาสาเหตุและปัจจัยที่มีผลทำให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางสังคม เพื่อกำหนดเป็นแนวทางและมาตรการป้องกันที่เหมาะสม ซึ่งจะส่งผลให้คุณภาพชีวิตของเยาวชนไทยดีขึ้นพร้อมที่จะเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญของประเทศต่อไป

คำถามการวิจัย

ทำไมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาจึงมีพฤติกรรมเสี่ยงทางสังคมมากขึ้น และมีสาเหตุมาจากอะไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคูณลักษณะส่วนบุคคล สภาพแวดล้อมทางด้านสังคม-จิตวิทยา และสภาพแวดล้อมทางด้านสื่อมวลชนและข้อมูลข่าวสาร และพฤติกรรมเสี่ยงทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา

2. เพื่อศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมเสี่ยงทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา

3. เพื่อศึกษาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหา
ของพฤติกรรมเสี่ยงทางสังคมของนักเรียนระดับชั้น
มัธยมศึกษา

วิธีการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นค่า
ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้
ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-
depth Interview) แบบกรณีศึกษา (Case study)

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ทำการศึกษาเฉพาะพฤติกรรมเสี่ยงทางสังคม 8 ด้าน
คือ 1) พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ 2) พฤติกรรมเสี่ยงด้านการ
คิดสารเสพติด 3) พฤติกรรมเสี่ยงด้านการขับขี่
รถจักรยานยนต์โดยประมาท 4) พฤติกรรมเสี่ยงด้าน
การติดเกมบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต 5) พฤติกรรมเสี่ยงด้าน
ความเครียดและความกดดันทางอารมณ์ 6) พฤติกรรม
เสี่ยงด้านการแต่งกาย 7) พฤติกรรมเสี่ยงด้านการทะเลาะวิวาท
อย่างรุนแรง 8) พฤติกรรมเสี่ยงด้านการบริโภค
อาหาร

พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

โรงเรียนมัธยมวิทยาลัย (นามสมมุติ)

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิเคราะห์

ใช้หลักการเลือกผู้ให้ข้อมูล แบบ Dimensional
Sampling (ชิดชนก, 2550) โดยการแบ่งกลุ่มเป้าหมายดังนี้

- 1) นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ปีการศึกษา
2551 ระดับชั้นละ 10 คน รวม 60 คน
- 2) นักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางสังคม จำนวน 16 คน
- 3) ผู้บริหารโรงเรียน ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว และ
ผู้ปกครองนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินความรุนแรงพฤติกรรมเสี่ยงทาง
สังคมของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษา โดยประเมินจาก
ความถี่ในการปฏิบัติเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ปฏิบัติเป็นประจำ
บ่อย ๆ เป็นครั้งคราว นาน ๆ ครั้ง และไม่เคยปฏิบัติ โดย

มีข้อความพฤติกรรมเสี่ยงทางสังคม 8

ด้าน คือ พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ พฤติกรรมเสี่ยงด้านการ
คิดสารเสพติด พฤติกรรมเสี่ยงด้านการขับขี่
รถจักรยานยนต์โดยประมาท พฤติกรรมเสี่ยงด้านการติด
เกมบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต พฤติกรรมเสี่ยงด้าน
ความเครียดและความกดดันทางอารมณ์ พฤติกรรมเสี่ยง
ด้านการแต่งกาย พฤติกรรมเสี่ยงด้านการทะเลาะวิวาท
อย่างรุนแรง พฤติกรรมเสี่ยงด้านการบริโภคอาหาร

แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกรณีศึกษา โดยสัมภาษณ์
นักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางสังคม พฤติกรรมละ 2 คน
8 พฤติกรรม รวม 16 คน

แนวคำถามประกอบการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน
ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว และผู้ปกครองนักเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงบริบท
- 2) วิเคราะห์ข้อมูลขณะสัมภาษณ์และการสังเกต เป็น
การวิเคราะห์ตามประเด็นคำตอบที่ได้จากผู้ให้สัมภาษณ์
และถามต่อในประเด็นที่กำหนด ทั้งในบริบทของชุมชน
และบริบทของโรงเรียน
- 3) วิเคราะห์ข้อมูลจากบันทึกภาคสนาม เป็นข้อมูล
ผู้วิจัยถอดเทปที่เป็นคำพูดของผู้ให้ข้อมูล เพื่อดูว่ามีข้อมูล
ในประเด็นที่เกี่ยวข้องในเรื่องสาเหตุ ปัจจัย ความ
เกี่ยวข้อง ความสัมพันธ์
- 4) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ภายในหมวดหมู่ โดยนำ
ข้อมูลมาจัดเป็นหมวดหมู่ ตามประเด็นในแนวทางการ
สัมภาษณ์ และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ภายในหมวดหมู่
เพื่อช่วยทำให้การเขียนสรุปและวิเคราะห์ข้อมูล
ครอบคลุม และถูกต้องชัดเจนมากยิ่งขึ้น
- 5) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหมวดหมู่ นำข้อมูล
ที่จัดเก็บแต่ละหมวดหมู่มาวิเคราะห์ความสัมพันธ์กัน
ระหว่างสภาพแวดล้อม 3 ด้านกับพฤติกรรมเสี่ยงทาง
สังคมว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ อย่างไร
- 6) วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปตามกรอบแนวคิดทฤษฎี เพื่อ
อธิบายปรากฏการณ์ของพฤติกรรมเสี่ยงทางสังคมที่เกิด
ขึ้นกับนักเรียนในโรงเรียนมัธยมวิทยาลัย(นามสมมุติ)

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา โดยการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นคำร้อยละ คำเฉลี่ย คำส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูล จากการ

สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสังเกตจากการศึกษา ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัยดังนี้

ภาพรวมของพฤติกรรมเสี่ยงทางสังคม

สาเหตุ พฤติกรรมเสี่ยงทางสังคม	ตัวเอง	ครอบครัว	เพื่อน	คนรัก	โรงเรียน	ชุมชน	ความใกล้ชิด-ใกล้สถานที่	ความเชื่อ	สิ่งของ	วิทยุโทรทัศน์	การประชาสัมพันธ์	สื่อ
1. พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. พฤติกรรมเสี่ยงด้านการติดสารเสพติด	✓	✓	✓	-	✓	-	✓	✓	✓	✓	-	✓
3. พฤติกรรมเสี่ยงด้านการขับขีรถมอเตอร์ไซด์โดยประมาท	✓	✓	✓	✓	-	✓	-	✓	✓	✓	✓	-
4. พฤติกรรมเสี่ยงด้านการติดเกมเล่นเครือข่ายอินเทอร์เน็ต	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓
5. พฤติกรรมเสี่ยงด้านความเครียด และความกดดันทางอารมณ์	✓	✓	-	-	-	-	-	-	✓	✓	✓	✓
6. พฤติกรรมเสี่ยงด้านการแต่งกาย	✓	-	✓	-	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
7. พฤติกรรมเสี่ยงด้านการทะเลาะวิวาทอย่างรุนแรง	-	✓	✓	✓	-	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓
8. พฤติกรรมเสี่ยงด้านการบริโภคอาหาร	✓	✓	✓	-	-	-	-	✓	✓	✓	✓	✓

แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหามาตรฐานพฤติกรรมเสี่ยงทางสังคม

แนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหามาตรฐานพฤติกรรมเสี่ยงทางสังคม	ผู้ที่มีบทบาทในการป้องกันและแก้ไข											
	ตัวเอง	ครอบครัว	เพื่อน	คนรัก	โรงเรียน	ชุมชน	ความใกล้ชิด-ใกล้สถานที่	ความเชื่อ	สิ่งของ	วิทยุโทรทัศน์	การประชาสัมพันธ์	สื่อ
พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ												
1. ครอบครัวให้ความอบอุ่นแก่ลูก		✓										
2. พ่อแม่ลดการทะเลาะเบาะแว้งกัน		✓										
3. ลดความอยากได้อะไรที่มีวัตถุนิยม	✓											
4. ให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา					✓							
5. จัดกิจกรรมเน้นคุณธรรมจริยธรรม						✓						
6. สอนให้นักเรียนเห็นค่าในตนเอง รู้จักรักษานวลสงวนตัว					✓							
7. คบเพื่อนดี				✓								

แนวทางในการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมเสี่ยงทางสังคม	ผู้มีบทบาทในการป้องกันและแก้ไข											
	ตัว เด็ก เอง	ครอบครัว	เพื่อน	คนรัก	โรงเรียน	ชุมชน	ความ ใกล้- ไกล สถาน บ้าน	ความ เชื่อ ถ่าน	สื่อ สิ่ง พิมพ์	วิทยุ โทรทัศน์ วีซีดี อินเทอร์เน็ต	การ ประชา สัมพันธ์	สื่อ บุคคล
พฤติกรรมเสี่ยงด้านกาติดสารเสพติด												
1. เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่อีก		✓				✓						
2. ลดการเที่ยวเตร่ตอนเย็น	✓											
3. ไม่เล่นอินเทอร์เน็ต	✓											
4. ผู้ใหญ่ในชุมชนทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่อีก						✓						
5. เล่นดนตรีหรือทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์	✓											
6. ส่งลูกเข้ารับการบำบัดรักษาก่อนเกิดปัญหา		✓										
7. ให้ลูกเลิก		✓			✓	✓						
8. สื่อสารกับลูกก่อนก่อนเล่นอินเทอร์เน็ต									✓	✓	✓	✓
พฤติกรรมเสี่ยงด้านกาติดอบายมุขหรือยาเสพติด												
1. มีเวลาให้ลูก		✓										
2. ควบคุมลูกไม่ให้สูบบุหรี่โรงเรียนทุกวัน ไม่หนีเรียน		✓										
3. จัดงานเลี้ยงสังสรรค์ในโอกาสพิเศษเพื่อจะได้เชิญเพื่อน ของลูกมาร่วมกิจกรรมด้วยจะได้รู้จักเพื่อนของลูก		✓										
4. ไม่ดื่มเหล้า	✓											
5. ควบคุมลูกไม่ให้สูบบุหรี่เวลาว่างให้เป็นประโยชน์		✓										
พฤติกรรมเสี่ยงด้านกาเสพติดหรือใช้ยาโดยไม่เหมาะสม												
1. สร้างความอบอุ่นในครอบครัว		✓										
2. มีเวลาพูดคุยกับลูก		✓										
3. ให้ความรู้เรื่องการป้องกันอุบัติเหตุ					✓							
4. ควบคุมลูกไม่ให้สูบบุหรี่โรงเรียนทุกวัน ไม่หนีเรียน		✓										
5. ควบคุมลูกไม่ให้สูบบุหรี่ในครอบครัว		✓										
6. ผู้นำชุมชนควรควบคุมร้านจำหน่ายเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ที่จำหน่ายเครื่องดื่มให้ปฏิกิริยาเสพติด						✓						
พฤติกรรมเสี่ยงด้านกาเล่นอินเทอร์เน็ตและกาเล่นเกมทางออนไลน์												
1. สร้างความอบอุ่นในครอบครัว		✓										
2. ให้ความรัก ความยุติธรรมแก่ลูกทุกคนเสมอ		✓										
3. ไม่ยุ่งเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ	✓											
4. เข้าใจกฎกติกาในการเล่นให้ละเอียด	✓											
5. ยกย่องชมเชยเพื่อลูกทำความดี		✓										

แนวทางในการป้องกันและลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม	ผู้ที่มีบทบาทในการป้องกันและแก้ไข											
	ตัว เล็ก เอง	ครอบครัว	เพื่อน	คนรัก	โรงเรียน	ชุมชน	หน่วยงาน ท้องถิ่น	หน่วยงาน ราชการ	สื่อ มวลชน	วิสาหกิจ ชุมชน	ภาค เอกชน	สื่อ มวลชน
พฤติกรรมเสี่ยงด้านความปลอดภัย												
1. ไม่แต่งตัวสวมหมวกเมื่อต้องอยู่ในสถานที่เสี่ยง	✓											
2. ไม่กลับบ้านดึก	✓											
3. สวมเสื้อหมวกใส่เสื้อสายเดี่ยวเกาะอก	✓											
4. เตรียมเสื้อผ้าที่มิดชิดไปเปลี่ยนเมื่อต้องกลับบ้านดึก	✓											
5. เชื้อเพลิงค้างคืนของแม่และครู	✓	✓										
6. โทรศัพท์ให้พ่อ หรือพี่ชายมารับถ้าต้องกลับบ้านดึก	✓	✓										
พฤติกรรมเสี่ยงด้านภาวะทะเลาะวิวาท												
1. กังวลใจเรื่อง ใจเย็น ออกทน	✓											
2. ไม่ฟังคำพูดของเพื่อน	✓											
3. เกรงใจกับผู้อื่น ฝึกช่วยเหลือผู้อื่น	✓											
4. ลดการเที่ยวกลางคืน	✓						✓					
5. ค้มลุกให้คนอื่น	✓											
6. รวมกลุ่มเพื่อนให้คนอื่น	✓		✓									
7. กังวลใจเรียน	✓											
พฤติกรรมเสี่ยงด้านโภชนาการ												
1. ศึกษาโภชนาการอาหารให้ตรงเวลา	✓	✓										
2. ลดการกินน้ำอัดลมและอาหารขยะ	✓											
3. ลดการรวมกลุ่มกับเพื่อนให้น้อยลง	✓											
4. กินผักผลไม้มากขึ้น ลดเนื้อสัตว์แปรรูป น้ำตาล	✓	✓										
5. แม่ไม่ควรซื้ออาหารมากักตุนในตู้เย็นเป็นจำนวนมาก		✓										

สรุปความรุนแรงพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาโรงเรียนมัธยมวิทยาสัย

ข้อที่	ข้อความ	ร้อยละ	ซ	SD	แปลความหมาย
1	พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ	16.66	2.73	1.45	ปานกลาง
2	พฤติกรรมเสี่ยงด้านการศึกษา เสพติด บุหรี่ สุรา ยาเสพติด	10.00	2.68	1.66	ปานกลาง
3	พฤติกรรมเสี่ยงด้านการใช้รถมอเตอร์ไซด์โดยไม่ระมัดระวัง	11.66	2.57	1.17	ปานกลาง
4	พฤติกรรมเสี่ยงด้านการเล่นเกม	18.33	3.17	1.15	ปานกลาง
5	พฤติกรรมเสี่ยงด้านความเครียดและความกดดันทางอารมณ์	4.90	2.57	1.17	ปานกลาง
6	พฤติกรรมเสี่ยงด้านออกกำลังกาย	16.66	2.72	1.11	ปานกลาง
7	พฤติกรรมเสี่ยงด้านทะเลาะวิวาท อย่างรุนแรง	1.70	2.43	1.45	น้อย
8	พฤติกรรมเสี่ยงด้านโภชนาการ	19.90	3.53	1.02	มาก

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาพบว่านักเรียนโรงเรียนมัธยมวิทย์ (นามสมมุติ) มีพฤติกรรมเสี่ยงด้านการบริโภคอาหารอยู่ในระดับมากส่วนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ การติดสารเสพติด การติดเกม การขับซิมมูเตอร์ไซด์โดยประมาท การมีความเครียดและความกดดันทางอารมณ์ การแต่งกายล่อแหลมอยู่ในระดับปานกลางและมีพฤติกรรมเสี่ยงด้านก่อนการทะเลาะวิวาทอย่างรุนแรงอยู่ในระดับน้อย พฤติกรรมเสี่ยงทางสังคมมากขึ้น มีสาเหตุมาจากตัวนักเรียนเอง ได้แก่ นักเรียนอยากทดลอง อยากตามเพื่อน ต้องการให้เพื่อนยอมรับ สาเหตุมาจากครอบครัว ขาดความอบอุ่นพ่อแม่หย่าร้าง โรงเรียน ไม่อบอุ่น มีระเบียบวินัยเคร่งครัด ครูชอบลงโทษรุนแรง และทำให้นักเรียนอับอาย ค่านิยม นักเรียนอยากได้ของมีค่าอยากใช้สินค้าราคาแพงตามกระแสวัตถุนิยมยอมใช้ร่างกายหาเงินแลกกับวัตถุ ชุมชน เป็นต้นแบบที่ไม่ดี พ่อและผู้ใหญ่ในชุมชน คัดค้านให้เด็กเห็น เด็กเลียนแบบ และสื่อต่าง ๆ ที่แพร่เข้ามาทางสิ่งพิมพ์ ข้อมูลข่าวสาร อินเทอร์เน็ต ตามกระแสบริโภคนิยม ทำให้เด็กได้รับข้อมูลโดยไม่ได้กลั่นกรอง ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ (พรพิมล, 2539) ได้กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้เด็กมีพฤติกรรมเสี่ยงทางสังคมมีสาเหตุมาจากสิ่งแวดล้อมภายในครอบครัว การที่เด็กมีความทุกข์ใจ เช่น ขาดความรัก ความอบอุ่น ความเข้าใจ ขาดผู้ชี้แนะ ทำให้เด็กมีความเครียดและความกดดัน อิทธิพลจากเพื่อน ค่านิยมของสังคม การเลียนแบบสังคมตะวันตก ปัญหาจากตัวนักเรียนเองมีปัญหาการเรียน การปรับตัว การทำงานมีความทุกข์ใจ หดหู่ สับสนในใจ ขัดแย้งในใจ มีความรู้สึกรำคาญใจไร้ค่า ขาดการยอมรับจากผู้ใหญ่และเพื่อน ไม่มีเป้าหมายในชีวิต ประสบแต่ความล้มเหลวมีปมด้อยในตัวเอง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับรายงานการวิจัยเกี่ยวกับสารเสพติด ซึ่งเป็นพฤติกรรมเสี่ยงทางสังคมที่มีความรุนแรงมากในปัจจุบัน (พัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานปปส., 2541) พบว่าสาเหตุที่นักเรียนใช้สารเสพติด มาจากปัจจัย 5 ประการ คือ ตัวนักเรียนเอง ครอบครัว เพื่อน โรงเรียน และแหล่งที่อยู่อาศัย

มีรายละเอียดดังนี้

(1) ปัจจัยสาเหตุที่เกิดจากตัวนักเรียนเอง พบว่า มี 8 ประเด็น ได้แก่ นักเรียน อยากทดลอง อยากทำตามเพื่อน ต้องการให้เพื่อนยอมรับ ต้องการความสุขความเพลิดเพลิน มีเรื่องไม่สบายใจ ร่างกายเจ็บป่วย ต้องการบำบัดความเจ็บป่วย คิดว่าเสพแล้วทำให้ดูโก้เก๋ เท่ ต้องการอวดผู้อื่นและนักเรียนไม่เห็นคุณค่าในตนเอง

(2) ปัจจัยสาเหตุที่เกิดจากครอบครัว พบว่า มี 6 ประเด็น ได้แก่ ครอบครัวแตกแยก การอบรมเลี้ยงดูไม่เหมาะสม โดยเป็นลักษณะปล่อยปละละเลยมากเกินไป หรือเข้มงวดมากเกินไป ครอบครัวขาดความอบอุ่น บิดามารดาไม่มีเวลาเอาใจใส่ลูก ผู้ปกครองใช้ยาเสพติดและครอบครัวมีฐานะยากจน

(3) ปัจจัยสาเหตุที่เกิดจากเพื่อน พบว่า มี 3 ประเด็น ได้แก่ เพื่อนชวน เพื่อนบังคับ และคบเพื่อนดื้อยาเสพติด

(4) ปัจจัยสาเหตุที่เกิดจากโรงเรียน พบว่า มี 4 ประเด็น ได้แก่ นักเรียนเบื่อการเรียน (การสอนไม่น่าสนใจ) ครูเคร่งครัดระเบียบวินัยมากเกินไป หรือเข้มงวดการเรียนการสอนมากเกินไป กลุ่มเพื่อนในโรงเรียนใช้ยาเสพติด และภาพการใช้ยาเสพติดในโรงเรียนทั้งในที่เปิดเผยและที่ลับตา ปัจจัยสาเหตุที่เกิดจากแหล่งที่อยู่อาศัย พบว่า มี 2 ประเด็น ได้แก่ บริเวณชุมชนแออัดและย่านการค้า

แนวทางในการป้องกันและแก้ไข พฤติกรรมเสี่ยงทางสังคมของนักเรียน พบว่า ต้องแก้ไขตัวนักเรียนเอง ลดความอยากมีอยากได้ ของใช้ราคาแพงให้น้อยลง ครอบครัว พ่อแม่ต้องให้ความอบอุ่นแก่ลูก โรงเรียนควรให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาแก่นักเรียน ชุมชนควรจัดกิจกรรมที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมให้เห็นคุณค่าในตนเอง และให้นักเรียนเข้าไปมีส่วนร่วมทุกกิจกรรม สื่อควรกลั่นกรองให้รอบคอบก่อนนำเสนอสู่สาธารณะ

ข้อค้นพบ

ข้อสังเกตที่ได้จากการศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางสังคมของนักเรียนหลาย ๆ ด้าน ทำให้ทราบว่าพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนแต่ละด้านมีความเชื่อมโยงเกี่ยวเนื่องกัน เช่น นักเรียนคนเดียวกันอาจจะมีพฤติกรรมเสี่ยงหลายด้าน

ได้แก่ นักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงด้านการดื่มแอลกอฮอล์จะมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ติดสารเสพติด และชอบก่อการทะเลาะวิวาทร่วมด้วย นอกจากนี้สาเหตุที่สำคัญที่สุดที่ทำให้ นักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงทางสังคม คือ ครอบครัวที่แตกแยกขาดความรัก ความอบอุ่น และความเข้าใจ ในทำนองเดียวกัน ถ้าเด็กได้รับความรักความอบอุ่นจากครอบครัวอย่างเพียงพอ เด็กจะเป็นคนรักตัวเอง เห็นคุณค่าในตัวเอง ไม่พาดพิงเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ ถ้าเด็กไม่เคยถูกรัก เด็กจะรักตัวเองและรักคนอื่นไม่เป็น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงแบบองค์รวมของวัยรุ่น เนื่องจากวัยรุ่นคนเดียวอาจจะมีพฤติกรรมเสี่ยงหลายด้านที่เชื่อมโยงและเกี่ยวเนื่องกัน
2. ควรมีการศึกษายาทบาทเชิงบูรณาการของครอบครัว โรงเรียน และชุมชน ต่อการป้องกัน แก้ไข พฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มกิจการนักเรียน โรงเรียนมัธยมวิทยาลัย. 2551.
ข้อมูลบันทึกพฤติกรรมนักเรียนปี 2551
(เอกสารอัดสำเนา).
- ชาย โพธิ์สีดา และคณะ. 2547. หนูคิดใหม่ที่ขยาด.
นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชิดชนก เจริญเชาวน์. 2550. การวิจัยเชิงคุณภาพทาง
การศึกษา. ภาควิชาวัดผลและประเมินผลคณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตปัตตานี.
- ป้องกันและควบคุมโรคเขต 6 จังหวัดขอนแก่น,สำนักงาน
กลุ่มควบคุมโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์กรม
ควบคุม โรค กระทรวงสาธารณสุข. 2546.
ผลการปฏิบัติงานควบคุมโรคติดต่อทาง
เพศสัมพันธ์ปีงบประมาณ 2545. กรุงเทพฯ :
ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

พรพิมล เข็มมานครินทร์. 2539.

พัฒนาการวัยรุ่น.

กรุงเทพฯ: ดันอ้อการพิมพ์.

พัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด, สำนักงาน.

สำนักงานป.ป.ส. 2541. แนวคิดในการ พัฒนา

บุคลากรทางการศึกษาเพื่อการป้องกันและ

แก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา.

กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.

ระบาดวิทยา, สำนักงาน. 2549. โรคติดต่อทาง

เพศสัมพันธ์ กรุงเทพฯ กระทรวงสาธารณสุข.

สถิติแห่งชาติ, สำนักงาน. 2549. สมุดสถิติรายปีประเทศ

ไทย. กองคลังข้อมูลและสารสนเทศสถิติ

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: สำนัก

นายกรัฐมนตรี.